

ИЗСЛЕДВАНЕ НА АНТРОПОМОРФОЛОГИЧНИТЕ ПОКАЗАТЕЛИ НА ДИСКОВЪРЛЯЧИ С ПОСТИЖЕНИЕ НАД 70 МЕТРА ВЪВ ВЪЗРАСТОВ АСПЕКТ

Тони Велков, студент, доц. Станка Миланова, доктор

STUDY OF THE ANTHROPOMORPHIC INDEXES OF DISC-THROWERS WITH ACHIEVEMENTS OVER 70 METERS IN AGE ASPECT

Tony Velkov, student, Assoc. prof. Stanka Milanova, PhD

Keywords: disc-throwers

The anthropomorphic indexes of all disc-throwers with achievements over 70 m are studied. A rich factual material for the time period of 1976 to 2007 has been analyzed. The variation in the anthropomorphic indexes in age aspect are studied and model characteristics for achieving results over 70 m in discus throw are developed.

Хвърлянето на диск е една от дисциплините в леката атлетика, която изисква от състезателите натрупване на огромен двигателен и технически потенциал за резултати над 70 метра. До 70-те години на миналия век се считаше за почти невъзможно преодоляването на тази граница.

Независимо от високите постижения на спортната наука и практика темповете на развитие в посока 70 м за елитните дисковърлячи са сравнително бавни. Единици са тези, които са успели в по-млада възраст да прехвърлят 70-те метра. Необходимостта от достигането на високо ниво в развитието на двигателните качества и техническите умения предполага и по-дълъг спортен стаж. Не е случаен фактът, че едни от най-възрастните шампиони са сред дисковърлячите.

Целта на настоящото изследване е да анализираме антропоморфологичните показатели на всички дисковърлячи, които до момента имат постижение над 70 м.

За реализиране на основната цел поставихме за решаване следните задачи:

1. Анализ на статистическия материал за периода 1976 г. – 2007 г.
2. Изследване на антропоморфологичните данни във възрастов аспект на състезателите с резултат над 70 метра.
3. Разработване на моделна характеристика за елитни дисковърлячи.

Анализ на резултатите

Проучването на спортните резултати за периода 1976 г. – 2007 г. ни даде възможност да определим състезателите, които са преодолели на официални състезания границата от 70 м в хвърлянето на диск. За този 31-годишен период от време едва 20 дисковърлячи са покорили кола 70 м, които са разпределени по държави както следва: САЩ – 5, Германия – 3, по двама от Русия, Естония, Литва и Куба, и по един от Швеция, Унгария, Чехия, ЮАР.

В историята на леката атлетика ще остане името на американеца Мак Уилкинс, който през 1976 г. пръв преодолява 70-метровата граница.

Две години по-късно Волфганг Шмидт (ГДР) успява да надмине най-доброто върхово постижение и с резултат от 71,16 м оглавява световната ранглиста.

Следват пет години, през които няма нови имена на атлети хвърлили над 70 м.

През предоллимпийската 1983 г. в диапазона от 70,00 м до 71,86 м се вместили шестима състезатели: Хуан Мартинес Брито (Куба) – 70,00 м; Луис Делис (Куба) – 71,06 м; Арт Бърнс (САЩ) – 71,18 м; Имрих Бугар (Чех) – 71,26 м; Бен Плъкнет (САЩ) – 71,32 м и Юрий Думчев (СССР) – 71,86 м.

В олимпийската 1984 г. още двама атлети голяват списъка на членуващите в „Клуб 70“ с равни резултати от 71,26 м – американецът Джон Пауел и шведът Рики Брух. До момента това са най-възра-

стните атлети, преодолели 70 метра. Пауел е бил на 37 години, а Брух на 38 г.

1986 година ще се запомни с поставения нов световен рекорд от 74,08 м, който е притежание на Юрген Шулт(Германия) и все още не е побит.

70 м – 14 бр., следван от Герд Кантер(Естония) и Мак Уилкинс(САЩ) с по 10 бр.

Трима нови атлети покоряват 70 м през 2002 г. – Франц Крюгер (ЮАР) – 70,32 м; Дмитрий Шевченко(Русия) – 70,54 м и Роберт Фазекаш(Унгария) – 71,70 м. Шевченко е третият по възраст в сво-

Таблица 1

Ръстово-теглови данни във възрастов аспект на елитни дискохвърлячи

№	Резултат метри	Име/ националност	Година на раждане	Ръст см	Тегло кг	Mass index	Възраст години	Брой опити над 70 м
1	74,08	Юрген Шулт(Германия)	1960	192	118	32,01	26	2
2	73,88	Виргилиус Алекна(Литва)	1972	199	130	32,5	28	13
3	73,38	Герд Кантер(Естония)	1979	196	124	32,28	27	10
4	71,86	Юрий Думчев(Русия)	1958	200	135	33,75	25	2
5	71,7	Роберт Фазекаш(Унгария)	1975	189	111	31,07	27	5
6	71,5	Ларс Ридел(Германия)	1967	199	115	29,04	30	3
7	71,32	Бен Плъкнет(САЩ)	1954	202	143	35,05	29	3
8	71,26	Джон Пауел(САЩ)	1947	188	115	32,54	37	1
9	71,26	Рики Брух(Швеция)	1946	199	130	32,83	38	3
10	71,26	Имрих Бугар(Чехия)	1955	196	130	33,84	28	5
11	71,18	Арт Бърнс(САЩ)	1954	189	135	37,79	29	2
12	71,16	Волфганг Шмидт(Германия)	1954	198	125	31,88	24	3
13	71,14	Антъни Уошингтън(САЩ)	1966	185	109	32,91	30	1
14	71,06	Луис Делис(Куба)	1957	185	105	30,68	26	4
15	70,98	Мак Уилкинс(САЩ)	1950	193	119	31,95	26	10
16	70,82	Алекс Тамерт(Естония)	1973	194	124	32,8	33	1
17	70,54	Дмитрий Шевченко(Русия)	1968	198	135	34,44	34	1
18	70,32	Франц Крюгер(ЮАР)	1975	202	125	30,63	27	1
19	70,06	Ромас Убартас(Литва)	1960	202	118	28,92	28	1
20	70	Хуан М. Брито(Куба)	1958	190	145	40,17	25	1

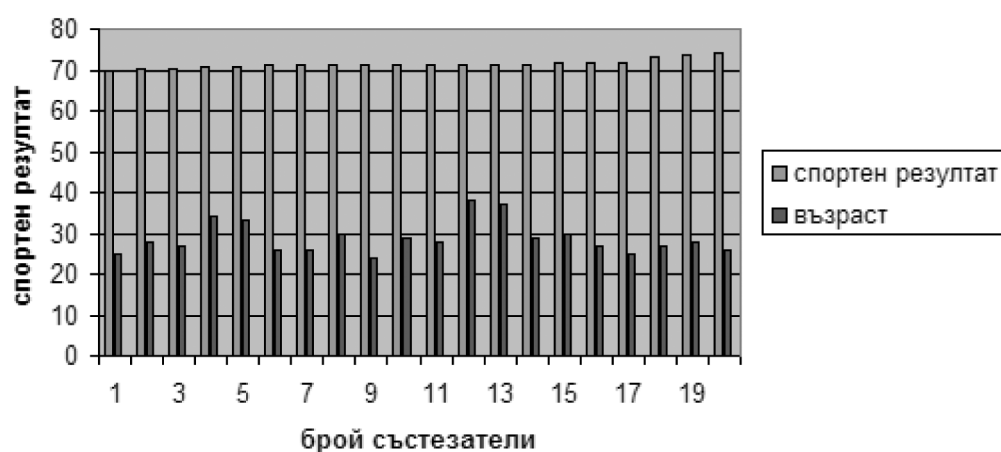
След постижението на Ромас Убартас(Литва) от 70,06 м, реализирано през 1988 г. следва осемгодишен период без нови членове в „Клуб 70 м“.

Антъни Уошингтън(САЩ), вече 30-годишен, има най-добро постижение през 1996 г. – 71,14 м. През следващата, 1997 г, Ларс Ридел(Германия) доминира с хвърляния над 70 метра и също на 30-годишна възраст бележи най-добрия си резултат от 71,50 м.

През 2000 г. изгрява звездата на Виргилиус Алекна(Литва), който хвърля диска на 73,88 м – само на 20 см от върховото постижение на Шулт. Той е състезателят с най-много опити до момента над

еобразната ни класация по това време – на 34 години.

След четиригодишен период в „Клуб 70 м“ влизат двама нови членове. Това са естонците Алекс Тамерт (70,82 м) и най-прогресиращият през последните две години дискохвърляч – Герд Кантер, който дава сериозна заявка за подобряване на световния рекорд. Най-добрият му резултат е 73,38 м, като в състезателната си кариера за периода 2006–2007 има 10 опита над 70 метра. Многообеждаващи са и постиженията му от 71,88 м и 70,38 м в първите две състезания за 2008 г.

Фиг. 1

Таблица 2

Моделна характеристика на елитни дискохвърлячи
за резултат над 70 метра

№	Показатели	Стойности
1.	Ръст (см)	195 – 198
2.	Тегло (кг)	118 – 123
3.	Разтег (см)	210 – 220
4.	Бягане на 30 м от нисък старт (сек)	3,8 – 3,9
5.	Скок на дължина от място (м)	3,30 – 3,45
6.	Троен скок от място (м)	10,50 – 10,70
7.	Хвърляне гюле (7,26) напред (м)/	19,50 – 20,00
8.	Хвърляне гюле (7,26) назад (м)	21,50 – 22,00–
9.	Щанга – лег (кг)	220 – 240
10.	Щанга – клек (кг)	260 – 280
11.	Щанга – изхвърляне (кг)	140 –145
12.	Щанга – обръщане (кг)	170 –175
13.	Хвърляне на диск 1,500 кг (м)	80
14.	Хвърляне на диск 1,750 кг (м)	75
15.	Хвърляне на диск 2,250 кг (м)	65
16.	Хвърляне на диск 2,500 кг (м)	60

Всички изследвани състезатели се отличават с висок ръст и голямо тегло. Средните стойности за ръста са 194,8 см, а за тегло – 124,55 кг. С най-нисък ръст са Антъни Уошингтън и Луис Делис – 185 см, а най-високи са Бен Плъкнет, Франц Крюгер

и Ромас Убартас – 202 см. Средната възраст за постигане на резултат над 70 метра при изследваните от нас лица е 29,21 години. Тук също има значителни отклонения в двете посоки. Най-младият атлет, преодолел 70 м на 24 години, е Волф-

ганг Шмидт, а най-възрастният е Рики Брух – на 38 години. По отношение на теглото най-тежък е Хуан Мартинес Брито(Куба) с 145 kg при ръст 190 см, а най-лек е Луис Делус(Куба) – 105 kg. Средната стойност на „Mass Index“ = 32,85%. След извършения анализ на данните, характеризиращи личните постижения в отделните упражнения за силова, скоростно-силова и техническа подготовка на изследваните от нас лица, разработихме примерна моделна характеристика за дискохвърлячи с резултат над 70 метра

Изводи

1. Към настоящият момент водещи в хвърлянето на диск са атлетите на Естония, Литва и САЩ.

2. В последните години се наложи „елегантният“ тип дискохвърляч – без излишни мастни натрупвания, много силни, бързи, взривни, технически.

3. Средната възраст за достигане на много високи резултати е 29 години за изследваните от нас лица.

4. В бъдеще могат да се очакват нови постижения в границите на 70 метра, тъй като има голям потенциал сред световния елит. 29 гържави имат състезатели, които хвърлят над 67 м.

5. За 2007 г. най-успешно са се състезавали Кантер и Алекна, които в актива си са записали най-много опити над 70 метра – Кантер шест (70,12м, 70,16 м, 70,36 м, 70,92 м, 70,93 м, 72,02 м) и Алекна четири (70,01 м, 70,43 м, 70,51 м, 71,56 м).

Рецензент: проф. Стефан Стойков, гпн

